

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 385/2018-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2019 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Viglaským, Mlynská 54, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D 156/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D 156/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Zvolen prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D 156/2011 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Zvolen povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Zvolen je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Viglaského, Mlynská 54, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 385/2018-14 zo 16. októbra 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „dedička“ alebo „dcéra poručiteľa“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D 156/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„... je zákonnou dedičkou po svojom nebohom otcovi [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], naposledy bytom [REDACTED] bez zanechania závetu či listiny o vydedení.

Dedičské konanie je vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 21 D/l 56/2011, prostredníctvom notárky ako súdnej komisárky Mgr [REDACTED] so sídlom Notárskeho úradu [REDACTED] Číslo Dnot 235/2011, ktoré až do dnešného dňa nie je právoplatne skončené.

Okresný súd Zvolen vo veci prvý krát rozhodol uznesením č. k. 21 D/156/2011-185 zo dňa 14. 02. 2014, ktoré odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil uznesením č. k. 17CoD/5/2014- 236 zo dňa 16. 02. 2015 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľka písomným podaním zo dňa 25. 04. 2015 prostredníctvom svojho zástupcu požiadala konajúcu notárku [REDAKOVANÉ] o odstránenie prieťahov v konaní, ktoré poslala na vedomie aj Okresnému súdu Zvolen k sp zn. 21 D/156/2011.

Sťažovateľke nie je známe, či notárka túto žiadosť (podľa svojho obsahu sťažnosť podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z v z.n.p. proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov) predložila predsedovi súdu, lebo z okresného súdu až doposiaľ žiadnu odpoveď nedostala.

Notárka [REDAKOVANÉ] svojim listom číslo 21 D/156/2011, Dnot 235/2011 zo dňa 27. 04 2015 podala sťažovateľke informáciu o stave konania, že dedičský spis bol na vyžiadanie Okresného súdu Zvolen dňa 13. 04. 2015 zaslaný k sporovému konaniu 14C/38/2014.

Na základe tejto informácie zástupca sťažovateľky dňa 30. 04. 2015 písomne požiadal Okresný súd Zvolen o vrátenie spisu konajúcej notárke, aby mohla pokračovať v konaní.

Okresný súd Zvolen vo veci druhý krát rozhodol uznesením č. k. 21 D/156/2011-290 zo dňa 30. 09. 2015, ktoré odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici druhýkrát zrušil uznesením č. k. 17CoD/1/2017-402 zo dňa 30. 11. 2017, ktoré bolo zástupcovi sťažovateľky doručené až dňa 29. 01.2018 a vec znova vrátil na ďalšie konanie. “

3. Ďalej sťažovateľka uviedla: „V čase podania tejto sťažnosti porušovanie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva sťažovateľky zakotveného v čl 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého dedenie sa zaručuje, stále trvá.

Vo veci nejde o ojedinelú nečinnosť súdu, ale o niekoľkonásobné porušovanie základných ústavných práv sťažovateľky Okresným súdom vo Zvolene a sťažovateľka sa nedomohla nápravy ani po podaní sťažnosti zo dňa 25. 04. 2015.“

4. Keďže napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„• Postupom Okresného súdu Zvolen, v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D/156/2011 základné právo sťažovateľky na prekovanie veci bez zbytočných prietáhov, zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľky zakotvené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého dedenie sa zaručuje, porušené boli.

• Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Zvolen, aby do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu zaplatil sťažovateľke, primerané finančné zadostučinenie za porušovanie jej základného práva na prekovanie veci bez zbytočných prietáhov, zakotveného v Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva zakotveného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého dedenie sa zaručuje, v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 21 D/156/2011 v rozsahu 20.000.- €.

• Ústavný súd ukladá Okresnému súdu Zvolen, aby do 15 dni od doručenia nálezu zaplatil náhradu trov konania sťažovateľky na účet jej zástupcu, JUDr. Jaroslava Viglaského.

• Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu vo Zvolene, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 D/156/2011 konal bez zbytočných prietáhov.“

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 514/2018 doručeným ústavnému súdu 2. augusta 2018, v ktorom predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla: *„Som si vedomá skutočnosti, že predmetné dedičské konanie trvá už od roku 2011, avšak je potrebné uviesť, že vo veci bolo už dva krát rozhodnuté, prvý krát o vypořiadaní dedičov súd rozhodol dňa 14.02.2014, pričom odvolací súd svojím rozhodnutím (Krajský súd v Banskej Bystrici) sp.zn. 17CoD/5/2014 dňa 16.02.2015 rozhodnutie I. stupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Druhý krát súd vypořiadal dedičov uznesením dňa 30.09.2015, pričom opäť Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením dňa 30.11.2017 sp. zn. 17CoD/1/2017 rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu opäť vrátil na ďalšie konanie. Tu poukazujem na zdôvodnenie tohto rozhodnutia krajského súdu (čl. 402-404). Rovnako je potrebné dať do pozornosti, že na*

tunajšom súde sa od marca 2014 vedie i konanie vo veci 14C/38/2014, žaloba o určenie, že finančné prostriedky vo výške 16.719,11 E patria do dedičstva (žalobca: 1/ [REDACTED], 2/ [REDACTED] a žalovaný: [REDACTED]), pričom v tejto civilnej veci súd rozhodol dňa 14.05.2015 a žalobu zamietol, odvolací súd rozsudok okresného súdu dňa 24.05.2017 potvrdil a toho času sa spis nachádza z dôvodu podaného dovolania žalobcami na Najvyššom súde Slovenskej republiky odo dňa 13.03.2018. Vec bola predmetom vyjadrenia súdnej komisárky aj pre Ministerstvo spravodlivosti SR a tu poukazujem na vyjadrenie [REDACTED] ohľadom konania a rozhodovania v tejto dedičskej veci (čl. 416-417).

Daná dedičská vec bola predmetom šetrenia predsedníčkou súdu na základe podanej sťažnosti na prieťahy v konaní vedená pod Spr. 2006/2013 a bola vyhodnotená ako dôvodná s konštatovaním, že k prieťahom došlo z dôvodu nečinnosti znalkyne, nie súdu.

Napokon predmetný dedičský spis bol predmetom aj vnútornej revízie vykonanej Krajským súdom v Banskej Bystrici v júni 2015. Revízna komisia vo svojej správe evidovanej na Okresnom súde Zvolen pod Spr. 600/2016 konštatovala, že: „revíziou neboli zistené subjektívne príčiny reštančnosti veci, súd a notár konali bez prieťahov, dĺžka konania bola spôsobená najmä oceňovaním predmetu dedičstva (určité prieťahy spôsobil znalec) a odvolacími konaniami.“

6. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľka zaujala svoje stanovisko v podaniach doručených ústavnému súdu 29. novembra 2018 a 8. januára 2019, v ktorých okrem iného uviedla:

„Zápisnica s dcérou poručiteľa ohľadom súpisu aktív a pasív nebola spísaná dňa 29. 03. 2012, ale dňa 20. 03. 2012.

K prieťahom v konaní začalo dochádzať už na samom začiatku namietaného konania pri vykonávaní znaleckého dokazovania. Uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania bolo vydané súdnou komisárkou dňa 05. 06. 2012. Znalecký posudok bol súdu predložený až dňa 26. 03. 2013, t. j. po viac ako ôsmich mesiacoch. Za (ne) činnosť znalca (ale aj notárky ako súdnej komisárky) podľa názoru sťažovateľky zodpovedá súd, ktorý má zákonné možnosti na odstránenie prieťahov spôsobených znalcom, avšak súd ich využil oneskorene, čím tieto prieťahy v konaní zaviniť.

Vnútorne rozporné je vyjadrenie súdu, že spis si znalkyňa prevzala v informačnom centre súdu dňa 08. 02. 2012, keď jej súd poslal urgenciu na prevzatie spisu dňa 22. 01. 2013.

Súd až dňa 20. 03. 2018 (t. j. po viac ako šiestich rokoch) telefonicky urgoval u súdnej znalkyne predloženie znaleckého posudku.

Uznesenie sp. zn. 21D/156/2011 zo dňa 14. 02. 2018 súd do dnešného dňa sťažovateľke nedoručil, preto voči nemu nemohla podať ani odvolanie, ako to má vyplývať z vyjadrenia súdu.

Súd nesprávne uvádza, že voči uzneseniu sp. zn. 21D/156/2011 zo dňa 02. 09. 2016 (č. l. 322) mali podať všetci dediči odvolanie. Voči tomuto uzneseniu nepodal odvolanie žiaden z dedičov, lebo je zákonné, spravodlivé a absolútne presvedčivo odôvodnené. Proti takému uzneseniu sa odvolanie nepodáva.

Je pravda, že dňa 22. 06. 2018 súdna komisárka vytýčila vo veci pojednávanie na deň 09. 08. 2018, ale tento termín svojim oznámením zo dňa 27. 07. 2018 zrušila z dôvodu konania vo veci tejto ústavnej sťažnosti a do dnešného dňa sa žiadne ďalšie pojednávanie neuskutočnilo. Súd sa vo svojom vyjadrení zo dňa 29. 10. 2018 k týmto skutočnostiam nevyjadril vôbec. Podľa názoru sťažovateľky konanie ústavného súdu, konanie o určenie, že finančné prostriedky vo výške 16.719,11 EUR by boli mali patriť do dedičstva, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14C/38/2014, ale ani konanie o dovolaní, nezakladali prekážku v postupe súdnej komisárky v namietanom konaní.

Skutočnosti, že súd už dva krát namietanú vec rozhodol, nemôžu ospravedlňovať jeho zbytočné významné prieťahy v namietanom konaní. Ústava Slovenskej republiky zaviazala súdy konať bez zbytočných prieťahov, ktoré môžu byť spôsobené nielen absolútnou nečinnosťou, ale aj zjavne neefektívnym postupom súdu. Dôvodne podaný opravný prosriedok nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľky, ale na ťarchu súdu, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal.

Sťažovateľka svojim chovaním nespôsobilá žiadne prieťahy v konaní a ani po viac ako siedmich rokoch sa nedočkala právoplaného rozhodnutia, čím ju súd po takýto dlhý čas udržiava v stave právnej neistoty, ktorý znáša ťažko a má to negatívny vplyv aj na jej celkový zdravotný stav. Z týchto dôvodov si dovoľuje navrhnúť, aby ústavný súd, ak vysloví,

že jej základné právo porušené bolo, priznal jej aj primerané finančné zadostučinenie, ako to navrhla vo svojej sťažnosti.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

8. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu z 31. júla 2018 k sťažnosti bolo aj opísanie napadnutého konania, ktorého priebeh bol nasledujúci:

„Vec po poručiteľovi: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomr. [REDAKOVANÉ], napadla na Okresný súd Zvolen dňa 09.11.2011 pod sp. zn. 21D/156/2011 vyššiemu súdnemu úradníkovi [REDAKOVANÉ].

Dňa 15.11.2011 bolo súdom vydané uznesenie č.k. 21D/156/2011-3, ktorým súd podľa § 175a ods. 2 OSP začal konanie v dedičskej veci po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], zomr. dňa [REDAKOVANÉ].

Dňa 15.11.2011 bolo súdom vydané poverenie č.k. 21 D/156/2011-4, ktorým súd poveril [REDAKOVANÉ], súdnu komisárku na vykonanie potrebných úkonov vo veci prejednávania dedičstva po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], zomr. dňa [REDAKOVANÉ].

Dňa 21.11.2011 spis doručený súdnej komisárke [REDAKOVANÉ].

Dňa 05.12.2011 spísaná zápisnica o predbežnom vyšetrení s dcérou poručiteľa [REDAKOVANÉ].

Dňa 08.03.2012 vytýčený termín pojednávania na deň 20.03.2012 (čl. 38). Pojednávanie vykonané dňa 20.03.2012 odročené za účelom zistenia všetkých výberov z vkladnej knižky 10 rokov spätne + možnosť uzavretia predbežnej dohody s dcérou po poručiteľovi.

Dňa 29.03.2012 spísaná zápisnica s dcérou poručiteľa ohľadom súpisu aktív a pasív.

Dňa 05.06.2012 vydané súdnou komisárkou uznesenie, ktorým súd nariadil znalecké dokazovanie. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.07.2012.

Dňa 10.07.2012 spis doručený Okresnému súdu Zvolen. Dňa 16.08.2012 dal vyšší súdny úradník pokyn na zistenie zloženia záloh dedičmi. Dňa 07.09.2012 zistený stav na účte po zomr. Dňa 27.11.2012 zaslaná výzva súdnej znalkyni (bytom Zvolen) na prevzatie spisu za účelom vypracovanie znaleckého posudku. Dňa 22.01.2013 zaslaná urgencia súdnej znalkyni na prevzatie spisu. Dňa 08.02.2012 spis prevzatý súdnou znalkyňou v Informačnom centre Okresného súdu Zvolen.

Dňa 20.03.2013 nadobudlo právoplatnosť uznesenie sp. zn. 21D/156/2011 spolu s opravným uznesením zo dňa 01.03.2013, ktorým súd uložil súdnej znalkyni poriadkovú pokutu vo výške 350,- Eur. Dňa 20.03.2018 vykonaná telefonická urgencia u súdnej znalkyni na predloženie znaleckého posudku. Dňa 26.03.2013 predložený znalecký posudok 29/2013 spolu s vyúčtovaním. Znalecké posudky vyexpedované dňa 27.03.2013 dedičom. Dňa 16.04.2013 doručené odvolanie súdnej znalkyne voči uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 23.04.2013 vydané uznesenie č.k. 21 D/156/2011-134, ktorým súd priznal znalkyni [REDAKOVANÉ] znalečné vo výške 363,96 Eur. Dňa 23.04.2013 vydané uznesenie č.k. 21 D/156/2011-136, ktorým súd odpustil znalkyni [REDAKOVANÉ] poriadkovú pokutu vo výške 350,- Eur.

Dňa 10.05.2013 doručená žiadosť od dedičky 1/ [REDAKOVANÉ] o vrátenie poplatku 140,- Eur.

Dňa 20.05.2013 doručené odvolanie dedičov 2/ a 3/ [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] voči uzneseniu č.k. 21 D/l 56/2011-134.

V dňoch 24.06.2013 - 23.07.2013 vykonávané šetrenie ohľadom úhrady zálohy na znalecké dokazovanie dedičkou 1/.

Dňa 23.07.2013 spis zaslaný na Krajský súd v Banskej Bystrici za účelom rozhodnutia o odvolaní dedičov 2/ a 3/ voči uzneseniu č.k. 21 D/l 56/2011-134.

Dňa 01.10.2013 Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 13CoD/2/2013-150 uznesenie okresného súdu potvrdil a spis vrátil Okresnému súdu Zvolen dňa 07.10.2013.

Spis bol po vyexpedovaní uznesenia II. st. zaslaný súdnej komisárke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na ďalšie konanie o dedičstve.

Dňa 18.11.2013 vytyčila súdna komisárka pojednávanie na deň 10.12.2013.

Na pojednávaní konanom dňa 10.12.2013 bolo vyhlásené uznesenie, ktorým súdny komisár vykoná vyporiadanie medzi dedičmi, nakoľko sa títo nedohodli.

Dňa 11.02.2014 spis postúpený Okresnému súdu Zvolen spolu s vypracovaným uznesením sp. zn. 21D/156/2001 zčl. 185 na schválenie. Dňa 14.02.2018 bolo vydané uznesenie sp. zn. 21 D/156/2001 (čl. 185), ktorým súd vyporiadal dedičov. Uznesenie vyexpedované dňa 26.02.2014. Voči predmetnému uzneseniu podali všetci dediči odvolanie.

Dňa 06.05.2014 bol spis predložený zákonnému sudcovi na rozhodnutie o podaných odvolaniach voči uzneseniu zčl. 185. Daný pokyn sudcu na ďalšie procesné postupy (SUP, doručenie odvolaní na vyjadrenie, predkladacia správa). Po vykonaní úpravy sudcu (čl. 220- 231) bol spis dňa 22.07.2014 zaslaný Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o podaných odvolaniach dedičov.

Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 16.02.2015 uznesením č.k. 17CoD/5/2014-236 uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol Okresnému súdu Zvolen vrátený dňa 25.02.2015. Uznesenie II. st. bolo vyexpedované dňa 26.02.2015.

Spis bol dňa 17.03.2015 vrátený súdnej komisárke [REDAKOVANÉ] na ďalšie konanie.

Dňa 10.04.2015 bol spis zapožičaný Okresnému súdu Zvolen k sp. zn. 14C/38/2014.

Na čl. 249 sa nachádza úradný záznam o nahliadnutí do spisu oddelením vnútornej revízie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05.06.2015. Spis bol predmetom kontroly v období od 05.05.2015 - 08.06.2015.

Dňa 09.06.2015 spis vrátený súdnej komisárke.

Dňa 10.06.2015 bolo zaslané dedičom predvolanie na pojednávanie vytýčené na deň 25.06.2015. Pojednávanie bolo odročené na deň 02.07.2015 z dôvodu žiadosti dediča 3/ [REDAKOVANÉ]. Pojednávanie vytýčené na deň 02.07.2015 bolo odročené na deň 08.09.2015 z dôvodu žiadosti dedičky 2/ [REDAKOVANÉ].

Na pojednávaní konanom dňa 08.09.2015 bolo vyhlásené uznesenie, ktorým súdny komisár vykoná vyporiadanie medzi dedičmi, nakoľko sa títo nedohodli (čl. 266). Na čl. 279 sa nachádza oprava zápisnice zo dňa 08.09.2015.

Dňa 29.09.2015 spis postúpený Okresnému súdu Zvolen spolu s vypracovaným uznesením č.k. 21 D/156/2011-290 na schválenie. Dňa 30.09.2015 bolo vydané uznesenie č.k. 21 D/156/2011-290, ktorým súd vyporiadal dedičov.

Dňa 12.10.2015 boli súdu doručené námietky dedičov 2/ a 3/ voči zápisnici zo dňa 08.09.2015 (čl. 305).

Dňa 14.10.2015 spis vrátený súdnej komisárke na ďalšie úkony v konaní o dedičstve.

Dňa 10.11.2015 spis postúpený Okresnému súdu Zvolen spolu s vypracovaným uznesením č.k. 21 D/156/2011-322 na schválenie. Spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi dňa 21.11.2015, ktorý dal pokyn na predloženie spisu zákonnému sudcovi v zmysle rozhodnutia NS SR 5Cdo/101/2010 zo dňa 15.07.2010. Spis predložený zákonnému sudcovi dňa 15.01.2016. V období mesiacov marec 2015 - august 2015 zisťovaný stav v konaní Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14C/38/2014 z dôvodu, že finančné prostriedky z tohto civilného konania paria do dedičstva (čl. 324 pv). Dňa 02.09.2016 bolo vydané uznesenie sp. zn. 21 D/156/2011 zčl. 185, ktorým súd námietkam proti zneniu zápisnice z pojednávania zo dňa 08.09.2015 a návrhu na opravu nevyhoviel. Uznesenie vyexpedované dňa 06.09.2016. Voči predmetnému uzneseniu podali všetci dediči odvolanie.

Spis bol, po vykonaní procesných úkonov pri odvolacom konaní (vyjadrenia k odvolania, SUP - čl. 331-392), dňa 11.01.2017 zaslaný Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o podaných odvolaniach dedičov voči uzneseniu z čl. 290.

Dňa 30.11.2017 Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 17CoD/1/2017-402 uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol Okresnému súdu Zvolen vrátený dňa 19.12.2017.

Po vyexpedovaní uznesenia II. inšt. bol spis dňa 15.02.2018 postúpený súdnej komisárke na ďalšie úkony v konaní o dedičstve s poukazom na uznesenie II. inštancie.

Dňa 22.06.2018 súdnou komisárkou vytýčené pojednávanie na deň 09.08.2018.

Dňa 09.07.2018 spis zaslaný Okresnému súdu Zvolen na žiadosť predsedníčky súdu v zmysle žiadosti Ústavného súdu Slovenskej republiky č. Rvp/313/2018. “

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že súdny spis bol konajúcej notárke naposledy predložený 17. decembra 2018.

9. Obsah zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 21 D 156/2011 potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 31. júla 2018, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

III.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

14. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

18. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

19. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

20. Napríklad povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

21. Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

22. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dedičské spory tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov a o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložitá, a preto nie je možné okresný súd zbaviť zodpovednosti

za priebeh napadnutého konania v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných prietahov.

23. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil na strane sťažovateľky také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania.

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup okresného súdu.

Celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 7 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že aj keď postup okresného súdu bol v zásade plynulý, nebol dostatočne efektívny. O uvedenom svedčí najmä skutočnosť, že meritórne rozhodnutia okresného súdu po podaní odvolaní boli rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) zrušené a okresnému súdu vrátené na ďalšie konanie.

V prvom prípade krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 17 CoD 5/2014 zo 16. februára 2015 okrem iného uviedol: *„Úlohou okresného súdu po vrátení veci na ďalšie konanie bude opätovne prejednať dedičstvo po poručiteľovi [REDAKOVANÉ] v zmysle vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. súd prvého stupňa viazaný. Záväzný právny názor krajského súdu sa týka hodnoty darovaných nehnuteľností dedičke [REDAKOVANÉ] a aplikovateľnosti zákona č. 180/1995 Z. z. Z neho bude okresný súd vychádzať pri posúdení návrhu dedičov na započítanie daru na podiel dedičov v zmysle § 484 OZ.“*

V druhom prípade krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 17 CoD 1/2017 z 30. novembra 2017 okrem iného uviedol: *„Povinnosťou súdu (povereného súdneho komisára) podľa § 175m Občianskeho súdneho poriadku bolo zistiť poručiteľov majetok a jeho dlhy a vykonať súpis aktív a pasív. Súpis majetku poručiteľa uskutočnený v napadnutom rozhodnutí nie je v súlade s ustanovením § 175m O. s. p.. Pri prejednaní dedičstva vychádzal súd (súdny komisár) z výpisov z katastra nehnuteľností obstaraných ešte v roku 2012 a nezohľadnil zmeny nastalé v priebehu konania, čo vedie odvolací súd*

k zrušeniu rozhodnutia prvoinštančného súdu podľa §221 ods. 1 písm. h) O. s. p. s vrátením veci na ďalšie konanie prvostupňovému súdu za účelom zistenia majetku poručiteľa v aktuálnom stave a pokiaľ v konaní dedičia dedičskú dohodu neuzavrú, na opätovné rozhodnutie podľa § 175q ods. 1 písm. d) O. s. p. po zohľadnení návrhov dedičov v odvolaniach ohľadne rozdelenia pozemkov.“

25. Argumentáciu okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, „že k prierahom došlo z dôvodu nečinnosti znalkyne, nie súdu“, nemohol ústavný súd akceptovať, pretože v súlade so svojou štandardnou judikatúrou (napr. III: ÚS 56/02, III. ÚS 548/2016) okresný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku. Ústavný súd, keďže ide o dedičskú vec, v súlade so svojou štandardnou judikatúrou (napr. III. ÚS 47/00) poukazuje na to, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto nimi možno spôsobiť prierahy.

26. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prierahom a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prierahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka.

IV.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na právnu neistotu vyvolanú neefektívnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní s tým, že *„sa nedomohla nápravy ani po podaní sťažnosti zo dňa 25.04.2015“*.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. S prihliadnutím na dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 21 D 156/2011, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Jaroslavom Viglaským. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921€.

35. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 153,50 €, t. j. spolu 307 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 325,42 €.

36. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2019